

A szabványok világa...

SZABVÁNYOK A BIZTONSÁGTECHNIKÁBAN – SOROZATUNK 23. RÉSZE

MSZ 50131-1:2007. Riasztórendszerek.

Behatolás- és támadásjelző rendszerek 1. rész: Rendszerkövetelmények

Magyar nyelven 2008 utolsó negyed-
ében jelent meg az **MSZ CLC/TS
50136-4:2008. Riasztórendszerek. Riasztórendszerek. Riasztásátviteli rendszerek és berendezések. 4. rész: A riasztásfogadó központokban alkalmazott riasztásmegjelenítő berendezések műszaki előírás**, mely véleményem szerint egy hiánypótló szabályozás a vevőközpontok megjelenítőjeként alkalmazott, általában PC-n futó alkalmazások működésére vonatkozóan. Megjelentek a következő szabványok is: **MSZ EN 50131-2-4:2009 Riasztórendszerek. Behatolás- és támadásjelző rendszerek. 2-4. rész: Kombinált, passzív infravörös és mikrohullámú érzékelők követelményei** címmel és az **MSZ EN 50134-5:2005 Riasztórendszerek. Segélyhívó rendszerek 5. rész: Összeköttetések és kommunikáció** címmel. Ez utóbbi angol nyelvű változata már érvényben volt, most azonban a szabvány magyar fordítása is rendelkezésre áll.

Kissé zavaros lehet sok érdeklődő számára, hogy miért létezik azonos jelzetszámmal (MSZ EN 50131-1), azonban más megjelenési dátummal (:2006; :2007) a behatolásjelző rendszerekre vonatkozó „Biblia”.

■ Öntsünk tiszta vizet a pohárba, nézzük időrendi sorrendben ennek a szabványnak a fejlődését! Az első előszabvány a behatolásjelző rendszerekre vonatkozóan a CENELEC kiadásában az ENV 50131-1:1996 volt. Rövid, egyéves hatálya alatt sok kritika érte, valamint csak iránymutató (ENV) jellege miatt 1997-ben került kiadásra az EN 50131-1:1997 jelzetszámú, minden akkori EU-tagországban egységesen bevezetésre került szabvány.

Magyarország uniós csatlakozásának egyik előfeltétele volt az európai szabványok magyarországi bevezetése, melynek keretében 2000-ben került honosításra angol nyelven, de teljes értékű magyar

szabványként az MSZ EN 50131-1:2000, mely már tartalmazta az 1998-as első helyesbítést is. A magyarországi bevezetést követően 2003-ban került sor a második helyesbítésére, melynek figyelembevételével készült el és jelent meg magyar nyelven (a MABISZ és az SZVMSZK támogatásával), MSZ EN 50131-1:2006 jelzetszámmal. Mivel ebben az időben már az eredeti szabvány többéves volt és a sok megszerzett tapasztalat, a műszaki fejlődés, valamint a támadásjelző rendszerek és a behatolásjelző rendszerek integrálódása következtében szükségessé vált a módosítása.

A módosítások kidolgozása el is kezdődött, azonban a kiegészítések és módosítások mennyisége, valamint az eredetivel való összeegyeztethetőség bonyolultsága miatt a módosítások helyett egy kiváltó szabvány megalkotása mellett döntött a CENELEC. Ennek eredményeként dolgozták ki az EN 50131-1:2006 szabványt, mely 2006 októberében jelent meg. Az SZVMSZK támogatásával ezt is magyar nyelven vezették be Magyarországon. Ezért a sorozat jelen részének témája, illetve jelzetszáma: **MSZ 50131-1:2007. Riasztórendszerek. Behatolás- és támadásjelző rendszerek 1. rész: Rendszerkövetelmények.**

■ A régebbi, az eredetileg 1997-es szabvány is érvényben maradhatott még 3 évig az új szabványra történő átállás idejére. Érvényessége azonban 2009. május 1-jén lejár, tehát ennek mostani beszerzése vagy a követelményeinek betart(ot)ása nem vall hosszú távú gondolkodásmódrá. **Hamarosan már csak az új (2006-os) szabvány lesz hatályban, így ennek beszerzését és tanulmányozását erőteljesen javasoljuk!**

Mivel tapasztalataim és információim szerint nagyon kevés (2008. év folyamán 7 forrás: MSZT 2009. 01. 27.) magyarországi biztonságtechnikai szakember (megrendelő, oktatási intézmény, tervező, kereskedő

és telepítő) ruházott be 5410 Ft + áfát annak érdekében, hogy az Európai Unió minden tagországában egyaránt érvényes, behatolásjelző rendszerekkel összefüggő általános követelményeket, a biztonsági fokozatokba (grades) sorolás alapjait, valamint a rendszerfelépítés általános struktúráját és az azokkal kapcsolatos követelményeket megismerhesse.

Úgy érzem, ez a hetes szám elgondolkodtató, de egyben nagyon elszomorító is!

■ Legyünk azonban optimisták, és bízunk benne, hogy az új szabvány (6190 Ft + áfa), melyből 2008. év folyamán szintén hét darab fogyott (forrás: MSZT 2009. 01. 27.), idén már több szakember kezébe jut el. Remélem, hogy a megrendelői oldal is az elcsépett, sok szakmai hibát magában hordozó MABISZ-ajánlások helyett az EU valamennyi tagországában elfogadott és bevezetett elvárásrendszerre alapozva kívánja majd saját és alkalmazottai életét, valamint javaik és értékeik védelmét szolgáló behatolás- és támadásjelző rendszereit terveztetni, kiviteleztetni és karbantartatni!

■ Mivel a két szabvány egymást kiváltja, így nem sok értelmét látom az összehasonlításnak. **Inkább az új szabvány követelményrendszerét szeretném megismertetni az olvasóval.** Teszem ezt azért is, mert ha eddig csak egy „maroknyi” szakembert érdekelt a régi szabvány, akkor az olvasókat ne fárasztuk a múlttal.

■ A biztonságtechnikai gyártók egyébként haladnak a korrallal, ellentétben a magyar biztonságtechnikai piac résztvevőivel, hiszen például a hazánkban is jól ismert és elterjedt **Galaxy behatolásjelző központcsalád** G3-as sorozatában a G3 jelentése nem a fax adatátviteli protokolljára és nem is a mobil távközlésből ismert G3 adatátviteli képességére utalt, hanem arra, hogy a központtal teljesíthető egy olyan biztonságtechnikai követelményrendszer, amely a régi szabvány 3-as (grade 3) biztonsági fokozatának felelt meg. A **Galaxy Dimension** elnevezés pedig már egy olyan új központcsaládot takar, amely deklaráltan megfelel az EN 50131-1:2006-nak, azaz az új behatolás- és támadásjelző rendszer grade 3-as biztonsági fokozatának.

Nagyon sok más európai gyártó is deklarálja már termékein a különböző biztonsági fokozatoknak való megfelelést (pl.: Texecom,

Siemens, Jablotron, Bosch, Pyronix, Satel, Integra stb.), de több Európán kívüli gyártó is igazolja egyes központjaira a biztonsági fokozatoknak való megfelelését (pl.: GE, Risco Group [Rokonet], DSC, VISONIC, CRAW stb.).

■ Csak nálunk hiszi sok „szakember”, hogy az eszközökön található Grade 2, Class II. feliratú matricán az egyik felirat biztos a délutáni műszakot jelöli, míg a másik azt, hogy az eszköz másodosztályú!

A **The Security Installer** honlapján például az alábbi három mondat kiemelve található a szabványok jelzetszámainak ismertetése mellett:

Manufactures will now be able to make and sell compliant products to all EN countries. Installers can work in any EN country without having to learn differing standards and working practices. Customers can be assured of the quality of products from any country.

Hevenyészett magyar fordításban:

A gyártók képesek lesznek most már létrehozni és értékesíteni a szabványoknak megfelelő termékeket az összes EU-tagországban. A telepítők munkát vállalhatnak bármely EU-tagországban anélkül, hogy eltérő szabványokat és telepítési szokásokat kellene elsajátítaniuk. Az ügyfelek biztosak lehetnek az eredmény jó minőségében, bármely tagországból származik az.

■ Csak ezekből a magasztos európai uniós szinten megvalósuló célok eredményeiből zárjuk ki magunkat a MABISZ-hoz való görcsös ragaszkodásunkkal. Egyébként ezzel csakis magunkat hozzuk hátrányba, az EU-t nem, hiszen az EU-ból érkező tervezőkkel, telepítőkkel szemben egységesen, nemzeti szinten külön elvárást nem fogalmazhatunk meg, nincs és nem is lehet rá eltérő hazai jogszabályunk. Be kellene végre látni, hogy a MABISZ elvárásrendszer egy egyszerű „ajánlás” a hazai biztosítótársaságok felé, viszont a MABISZ-konform tervezési és telepítési gyakorlatunkkal és a csak MABISZ-minősítéssel rendelkező eszközeinkkel az EU-ban labdába sem rúghatunk!

■ Ez után a kitérő után, ami egy egyszerű állapotfelmérésnek is tekinthető az év elején, nézzük, hogyan épül fel az új szabvány!

Egyes országok szabványügyi testülete annak érdekében, hogy a szabványok tartalmáról legyen egy kis fogalma a vásár-

lónak, egy-egy szabvány tartalomjegyzékét hozzáférhetővé teszi honlapján, mely gyakorlatot sajnos az MSZT nem követi.

Én most megteszem!

Az MSZ EN 50131-1:2007 tartalomjegyzéke a következő:

Bevezetés	6
1. Alkalmazási terület	7
2. Rendelkező hivatkozások	7
3. Szakkifejezések és rövidítések	8
3.1. Szakkifejezések	8
3.2. Rövidítések	16
4. A rendszer funkciói	17
5. A rendszer részegységei	17
6. Biztonsági fokozatokba sorolás	17
7. Környezeti osztályozás	18
7.1. I. környezeti osztály. Beltéri	18
7.2. II. környezeti osztály. Beltéri, általános	18
7.3. III. környezeti osztály. Kültéri védett vagy beltéri szélsőséges körülmények	18
7.4. IV. környezeti osztály. Kültéri, általános	18
8. Funkcionális követelmények	19
8.1. Behatolás, jelzésadás, szabotázs érzékelése és a hibák felismerése	19
8.2. Egyéb funkciók	20
8.3. Üzemeltetés	20
8.4. Jelzésfeldolgozás	26
8.5. Kijelzések	29
8.6. Értésítés	31
8.7. Szabotázzsal szembeni biztonság	33
8.8. Összeköttetések	35
8.9. A behatolás- és támadásjelző rendszerek időzítési tulajdonságai	37
8.10. Eseménynaplózás	38
9. Tápegység	39
9.1. Tápegységtípusok	39
9.2. Követelmények	40
10. Üzemeltetési megbízhatóság	41
10.1. A behatolás- és támadásjelző rendszer részegységei	41
11. Funkcionális megbízhatóság	41
12. Környezetiállósági követelmények	41
12.1. Elektromágneses összeférhetőség	41
13. Villamos biztonság	42
14. Dokumentáció	42
14.1. A behatolás- és támadásjelző rendszer dokumentációja	42
14.2. A behatolás- és támadásjelző rendszer részegységeinek dokumentációja	42
15. Jelölés/azonosítás	42

A melléklet (előírás):

Különleges nemzeti feltételek	43
B melléklet (tájékoztató): A riasztásátviteli rendszerek teljesítőképességi követelményei	44

Táblázatok

1. táblázat: Hibák	20
2. táblázat: Hozzáférési szintek	21
3. táblázat: A jogosultsági kódokkal szemben támasztott követelmények	22
4. táblázat: Az élesítés megakadályozása	23
5. táblázat: Az élesítésmegakadályozási feltételek felülbíráltása	24
6. táblázat: Visszaállítás	25
7. táblázat: Behatolás-, támadás-, szabotázs- és hibajelzések, illetve -üzenetek feldolgozása	28

8. táblázat: Kijelzések	30
9. táblázat: Kijelzések rendelkezésre állása az 1. hozzáférési szinten, élesített és hatástalanított állapotban	31
10. táblázat: Értésküldési követelmények	32
11. táblázat: Riasztásátviteli rendszerek teljesítőképességi követelményei	33
12. táblázat: Szabotázsérzékelés. A szabotázs-érzékelésbe bevonandó részegységek	34
13. táblázat: Szabotázsérzékelés. Érzékelendő szabotázsesemények	34
14. táblázat: A helyettesítés megfigyelése	34
15. táblázat: A helyettesítés megfigyelése. Időzítés	35
16. táblázat: Az összeköttetések rendelkezésre nem állásának leghosszabb időtartama	36
17. táblázat: Ellenőrzési időközök	36
18. táblázat: A legutolsó jelzés vagy üzenet utáni legnagyobb megengedett időköz	36
19. táblázat: A jelzések és az üzenetek biztonsága	37
20. táblázat: A létrehozandó jelzés vagy üzenet típusa	37
21. táblázat: Eseménynaplózás. Memória	38
22. táblázat: Eseménynaplózás. Naplózandó események	39
23. táblázat: A másodlagos tápáramforrás legkisebb áthidalási időtartama	40
24. táblázat: Másodlagos tápáramforrás. Újratöltési periódusok	41
B1. táblázat: Az átviteli idő szerinti osztályozás	44
B2. táblázat: Az átviteli idő legnagyobb megengedett értékei	44
B3. táblázat: A jelentési időköz szerinti osztályozás	44

■ A fenti tartalomjegyzékből kiderül, hogy mennyire részletes, és hogy gyakorlatilag egy behatolás- és támadásjelző rendszer minden tulajdonságára, teljesítőképességére, csúnya szóval „tudására” kiterjedő elvárásrendszerrel állunk szemben. A szakkifejezések jelentését, a magyar gondolkodástól eltérő látásmódot pedig – előbb-utóbb – el kell sajátítanunk! Részletek a folytatásban...

Az érvényben lévő biztonságtechnikai szabványok jegyzéke, negyedéves rendszerességgel történő frissítéssel, az SZVMSZK honlapján az alábbi linken érhető el: <http://www.szvmszk.hu/szabvanyok>.

A szabványok beszerezhetők a Magyar Szabványügyi Testület szabványboltjában, vagy az alábbi weblapon regisztrációt követően: https://www.mszt.hu/mszt/portal/user/anon/page/default.psm1/js_panename/msztKereses?tipus=S.

A sorozatot az **MSZ EN 50131-1:2007. Riasztórendszerek. Behatolás- és támadásjelző rendszerek. 1. rész: Rendszerkövetelmények** című szabvány fejezetenkénti ismertetésével folytatjuk.

Móré Attila